

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quaestio 1. Vtrùm, quod antecedit meritum, sub meritum cadere possit,
seu esse praemium eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

zatem moralem fundare possit: metaphysicam-
verò propter diuersam eius naturam neuiquam
potest. Aliàs tuto dicere quisque posset, in
Mundo dari de facto necessitatem metaphysicam,
vt veniant scandala; & in vnoquoque homine
non priuilegiato specialiter, vt venialiter peccet.
Quod est absurdum. Licet ergo multitudo auxi-
liorum indifferentium cuique creaturæ rationali
possibile fundet necessitatem moralem de effi-
cacia aliquorum; at metaphysicam neuiquam
potest fundare. Quod autem neque in diuinis
perfectiõibus illa fundari possit, iam relinqui-
mus demonstratum.

DISPUTATIO 42.

De causis prædestinationis.

BIFARIAM capi solet prædestinatio in præ-
senti disputatione. Primò pro actibus in-
ternis Dei, in quibus illa consistit. Se-
cundò pro effectibus ipsorum actuum. Putant
autem nonnulli, præsertim ex Connotantibus,
causas prædestinationis quoad actus Dei hic non
esse quærendas; sed tantùm quoad effectus: quia
actus interni Dei nullam possunt habere causam.
Ita Zumel 1. par. quæst. 23. artic. 5. Molin. ibid.
disput. 1. mem. 1. 7. & 8. Vazquez disput. 91. cap.
1. & disput. 94. cop. 1. Herice disput. 25. cap. 1. &
alij plures, quos refert Ruiz disput. 3. de Prædest.
sect. 2. Melius tamen ipse Ruiz sect. 3. & seqq. Soar.
lib. 2. de Prædest. cap. 1. & 22. Less. disput. de
Prædest. sect. 1. Gasp. Hurt. tract. de Prædest. disp.
4. diff. 1. & alij censent, controuersiam præsen-
tem etiam esse de causis prædestinationis secun-
dùm actus internos Dei. Quia licet isti nequeant
habere causas physicas, possunt tamen habere
causas morales aliqua ratione mouentes ad eos
concipiendos, vt mouent merita ad voluntatem
dandi præmium, & finis ad voluntatem medio-
rum, iuxta doctrinam supra statutam disput. 32.
quæst. 4. Igitur de causis prædestinationis tam-
quoad actus præsertim voluntatis, (ad quos tota
præsens controuersia reuocatur, vt ex communi
benè notat Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 23.), quàm
quoad effectus agendum nobis impræsentiarum
est. Possunt autem excogitari huiusmodi cause
vel ex parte Prædestinati, vel ex parte Christi
domini, vel ex parte alterius hominis, vel ex parte
Dei. Per quæ capita suo ordine procedemus.
Præmissa inprimis vniuersali quæ-

stione, & vtilissimà non solùm hic,
sed etiam in alijs materijs,
de modis quibus Deus
moueri potest ex
meritis ad
confe-
rendum præmium, præser-
tim, quando hoc aliquo
modo antecedit
merita.

* *

QVAESTIO I.

*Virum, quod antecedit meritum,
sub meritum cadere possit,
seu esse præmium eius.*

TRIBUS modis, quod ad rem attinet, potest
aliquid meritum antecedere. Primò prior-
itate temporis. Secundò prioritate originis,
sive causalitatis. Tertio prioritate inconnexio-
nis non mutæ iuxta doctrinam de prioritatibus
latè à nobis expositam in Pharo Scient. disput. 15.
Quæstio ergo est, an id, quod aliquo ex his mo-
dis prius est merito, sub ipsum meritum possit
cadere tanquam merces eius, seu præmium.

Circa primum genus prioritatis S. Thom. 3.
par. quæst. 19. art. 3. in corpore absolute docere
videtur, id solum sub meritum cadere posse,
quod est posterius ipso merito secundùm tempus.
Ait enim agens de Christo Domino. *Vnde nec
gratiam, nec scientiam, nec beatitudinem animæ,
nec diuinitatem meruit: quia cum meritum non
sit nisi eius, quod nondum habetur, oporteret, quòd
Christus aliquando istis caruisset.* Et quidem, quòd
pro merito nondum existente nequeat conferri
præmium, inde videtur probari: quia pro de-
merito, seu delicto nondum patrato nequit infligi
pœna: nemo enim iure punitur, ante quàm
peccet. Vnde Deus ante commissum peccatum
neminem punit, vt in confesso est apud omnes,
& expressè docuit S. Greg. lib. 27. Moral. cap. 2.
dicens, *Peccata Deus, antequàm sint perpetrata,
non punit.* Et S. August. lib. 11. de Genesi ad li-
teram cap. 17. *Nunquid, inquit, Deus prius vult,
quàm Dæmon peccator? Absit. Neque enim Deus
damnat innocentes.* Idem docet D. Hieron. Dialo-
go 3. contra Pelagianum. Et D. Basil. in Scolijs ad
Psalm. 104. Quo argumento ductus Arrubal 1. par.
disput. 176. cap. 1. num. 4. censuit, nec propter
meritum de condigno nondum existentis, sed futu-
rum posse anticipatè dari præmium, nisi illud sit
infiniti valoris; qualia fuerunt merita Christi.
Quam sententiam sequitur Lugo de Incarn. disp.
27. sect. 3. à num. 40. Vterque autem probata quia
neque peccatum est dignum eà supplicij antici-
patione, neque meritum finitum anticipatione
mercedis: benè tamen meritum infinitum. Huius
doctrinæ subscribit Alarc. 1. par. tract. 4. disput. 3.
cap. 4. num. 61. eamque extendit ad meritum de
congruo dicens, neque hoc vt futurum mouere
posse, vt eius intuitu detur præmium. Soar. ve-
rò 3. par. tom. 1. disput. 10. sect. 4. & disput. 41.
sect. 1. dicit propter meritum futurum præmium
anticipatè dari non posse, spectatà naturà meriti,
& de lege ordinarià: benè tamen de potentia ab-
solutà. Vnde dispensationem fuisse ordinariæ le-
gis, quòd propter merita Christi futura antiquis
Patribus dona gratiæ collata fuerint; vt fide-
sanctum est. Idemque sentire videntur, qui pa-
tant, principium meriti naturaliter non posse cade-
re sub meritum; benè tamen supernaturaliter,
quos statim referam. Alij verò Theologi com-
muniter passim docent, aut supponunt, ob quod-
uis meritum absolute futurum posse etiam natura-
liter conferri præmium anticipatè ab eo, qui re-
le meritum futurum præuidet. De discrimina-
autem

autem inter meritum, & demeritum ferè omnes tacent. Hæc quoad primum casum quæstionis.

3 Quoad secundum solemne Theologorum exioma est, *Principium meriti non posse cadere sub meritum*. Dicitur autem principium meriti, quidquid in meritum influit quavis ratione, atque adeò prius est illo prioritate originis, siue causalitatis. Cæterum huiusmodi exioma variè à diuersis recipitur, & intelligitur. Nam Soar. disput. illà 10. citatà sect. 4. & 1. par. lib. 2. de Prædestin. cap. 20. num. 20. & lib. 6. de Angelis cap. 4. num. 5. Coninc. tom. de Fide disput. 8. dub. 7. Cartagena de Prædestin. discurs. 9. Gran. 1. 2. controver. 8. tract. 12. disput. 4. Ruiz tom. de Prædestin. disput. 6. sect. 2. num. 15. & disput. 7. sect. 3. num. 15. & alij Recentiores existimant, principium meriti siue proximum, siue remotum naturaliter quidem non posse cadere sub meritum; benè tamen de potentiâ Dei absolutâ. Nimirum quia meritum suapte naturâ se habet ad præmium, sicuti via ad terminum, aut medium ad finem; atque ita naturaliter postulat, esse prius præmio, neque ab illo in suâ existentia tanquam à principio pendere: tametsi supernaturaliter hic ordo à Deo possit inuerti. Secunda sententia est afferentium, nec de potentiâ Dei absolutâ posse principium meriti, quodcumque illud sit, sub meritum cadere. Ita Vazq. 1. par. disput. 91. num. 34. & 36. & tom. 1. in 3. par. disput. 22. num. 44. Gasp. Hurt. de Incarnat. disput. 6. diffic. 4. & alij. Loquuntur autem de principio per se influente in meritum siue proximè, siue remotè: aliud enim putant de ijs, quæ concurrunt per accidens. Tertia sententia est, principium essentialiter requisitum ad existentiam meriti nullo modo posse sub illud cadere; benè tamen, quod non est essentialiter, etsi per se concurrat. Ita docent aliqui, quos tacito nomine citat Alarc. tract. 4. disput. 3. cap. 3. num. 14. Ipse verò putat, principium immediatum meriti sub illud cadere non posse; benè tamen remotum. Vnde cap. 4. num. 59. concedit, primam gratiam benè cadere posse sub meritum operum subsequenti; meriti defacta non cadat. Quarta sententia est quorundam Recentiorum duplex meritum distinguendum. Aliud vocant meritum remunerandum, quod absolute existens videri debet pro aliqua temporis differentia, ut moueat ad conferendum præmium. Aliud appellant meritum in spe, siue per modum solutionis, quod futurum sub conditione collationis præmij cognoscitur: atque ita ad conferendum præmium mouet ut principium eius. Sub prius dicunt, nullatenus eius principium, quantumvis remotum, cadere posse: sub secundum verò omnia principia posse cadere præter ea, quæ dant valorem merito, aut essentialiter requiruntur ad illud. Et quidem meritum hoc mouens ut præsum sub conditione præmij expressè admittitur à Coninc. supra, imo de eo loquitur, dum ait, posse principium meriti sub meritum cadere supernaturaliter. Quoad tertium quæstionis casum nihil tractant Auctores.

4 Pro exactâ resolutione suppono primò, meritum aliud esse de condigno; quale vocatur, quod est æquale premio: aliud de congruo; quale vocatur, quod est præmio inæquale; prout latius explicabimus infra quæst. 4. In præsentem autem quæstione de utroque sermo est.

5 Suppono secundò tanquam certum, mo-

dum causandi meritorum valde esse diuersum à modo causandi causâ finalis. Constat id ex August. lib. de Corrept. & grat. ap. 9. & lib. de Prædestin. Sanctior. cap. 19. & lib. de Dono perseuer. cap. 13. & 14. Tum ex Hieron. Anselm. & alijs Patribus, ex illo ad Ephes. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus Sancti*, ita arguentibus contra hæreticos ad excludendum meritum nostræ prædestinationis. *Ut essemus Sancti*. Ergo non quia eramus Sancti, aut futuri eramus Sancti. Eodemque modo arguit Concilium Aurasican. 2. Can. 25. & alij Patres citati à Ruiz tom. de Providen. disput. 18. sect. 5. ex illo 1. ad Timoth. 1. *Misericordiam consequutus sum, ut sim fidelis*. Quo argumentandi genere planè supponunt Patres, causalitatem finis, quam indicat particula *ut*, diuersam esse à causalitate meriti, quam indicat particula *quia*; & hanc; non illam tollere ab effectu causato rationem gratiæ. Meritum quippe mouet præmiantem ad conferendum præmium in sui remunerationem, siue compensationem; finis verò mouet intendentem ad apponenda media pro sui consequitione, siue adeptione. Vnde, quod confertur ut præmium operis boni; siue ad ipsum remunerandum, eo ipso non confertur gratis, atque adeò neque est gratia. iuxta illud ad Rom. 11. *Si autem gratia, iam non ex operibus: alioquin gratia iam non est gratia*. Quòd verò confertur ut medium ad consequendum opus bonum, benè potest gratis conferri, atque adeò gratia esse.

Hinc venit proflus reiicienda diuisio illa, 6 meriti, quam inuixerunt Recentiores citati, in meritum remunerandum, & meritum in spe, siue per modum solutionis, quatenus hoc secundum, prout ab eis explicatur, diuersumque ponitur esse à primo, non aliter mouere videretur ad id, quod propter ipsum confertur, quam per modum finis ad medium: quo pacto solutio pretij postea ab emptore conferendi pro re sibi venditâ venditorem mouet ad rem ipsam anticipatè tradendam; tradit enim eam ex intentione, & spe, quam habet, obtinendi solutionem pretij pro ipsâ re venditâ stabilito; quæ solutio finis est venditionis, ac traditionis talis rei. Quo iure neque probare possum modum loquendi Vazq. dicentis 1. par. disput. 94. cap. 3. num. 21. Christum Dominum merito suæ passionis persoluisse, quod erat debitum pro gratiâ collatâ antiquis Patribus in spe eius, & 3. par. disput. 77. cap. 6. num. 29. repetentis, tempore passionis persolutum esse pretium, in cuius spe illa gratia collata fuit. Itaque, quidquid mouet ut meritum, non aliter, quam ut remunerandum per præmium, mouere potest; nam id est proprium essentia meriti: subindeque aliud genus meriti, præterquam remunerandi, nullatenus debet admitti.

Non nego id, quod reuera est meritum, 7 ut sicque ad remunerationem sui mouet, posse etiam mouere ut finem ad sui consequitionem: hæc tamen duæ motiones valde diuersæ sunt, per accidensque coniunguntur in eodem opere meritatorio. Videid in meritis Christi respectu gratiæ collatæ antiquis Patribus ex suppositione, quòd Deus illam contulerit, ut potuit ex duplici motiuo, nempe ex motiuo obtinendi à Christo gratiarum actionem pro tali collatione, & ex motiuo compensandi ipsam gratiarum actionem. Quo posito, priori modo contulit Deus dona Patribus, ut Christus gratias ageret, quæ est propria causalitas finis. Posteriori modo contulit, quia
Chri-

Christus erat gratias acturus, quæ est propria causalitas meriti. Illa ad rationem meriti comitantur, & accidentariè se habet. Hæc ipsum meritum in actu secundo constituit. Esse autem has duas causalitates in ipsis etiam meritis separabiles, patet. Quia Deus potuit conferre dona Patribus, non ex motivo obtinendi merita Christi, sed præcisè ex motivo compensandi anticipatè illa, quæ aliàs futura prævidebat aut absolute, aut sub hypothesi collationis ipsorum donorum, iuxta dicenda postmodum. Quo casu merita, non ut finis, sed præcisè ut merita concurrent ad talem collationem. Quinimo, quoties præmium anticipatè collatum ad existentiam meriti nihil conduxerit, ut multis modis potest accidere, tunc ne possibilis quidem erit in merito causalitas finis respectu præmij. Tantum abest, ut illa spectet ad rationem meriti. Dum igitur Augustinus, & alij Patres commemorati colligunt ex verbis Apostoli, gratiam primam, siue prædestinationem, siue auxiliantem nobis conferri, ut simus sancti, & non quia sumus, vel futuri sumus sancti; planè excludunt meritum talis gratiæ tum præcedentium operum, tum subsequentiū; relinquentes in subsequentiū, quibus sancti reddimur, solam causalitatem finis defacto; non tamen negantes illis possibilitatem causalitatis meriti, sed potiùs eam supponentes, ut contabit ex dicendis quæst. 5.

8 Ex his contra id, quod docebant præcitati Recenciores, sequitur primò, ad remunerationem anticipatam meriti præuisi sub conditione collationis præmij impertinens esse, quòd remunerans intendat, siue desideret obtinere meritum per talem præmij collationem tanquam per medium: quavis enim nullo modo meritum amet, potest velle illud per præmium remunerare, hoc ipso, quòd prævidet illum futurum sub conditione præmij. Vnde consequenter apparet huiusce generis meritum anticipatè præmiatum omnino abusiue vocari meritum in spe. Secundò sequitur, nec vllatenus opus esse, ut merens velit per suum meritum soluere præmium datum anticipatè. Sat enim est, eodem pacto, & ex eisdem motiuis benè operari, ac operaretur, si nullum præmium recepisset, aut si eius collationem ignorasset. Idem enim ipsum meritum, quod per remunerationem subsequenter posset remunerari, est, quod per antecedentem remunerari potest, dum illud futurum sub conditione præmij anticipatè prævidetur. Vnde rursus apparet, huiusce generis meritum anticipatè præmiatum abusiue quoque appellari meritum per modum solutionis.

9 Iam igitur suppono tertio, duas hæc quæstiones debere distingui, quas Recenciores sæpe citati videntur confundisse. Prima est; quidnam sit apta materia præmij; reipsa; an id solum, quod subsequitur meritum, an etiam quod meritum antecedit tempore, vel naturà. Secunda est, qua scientià possit dirigi Deus ad compensandum meritum per collationem eius, quòd aliàs supponitur esse apta materia præmij. Ambarum autem harum quæstionum est in præsentia resolutio tradenda.

10 Pro quo suppono quarto doctrinam iam datam disput. 41. quæst. 1. num. 11. ex generaliōri tradita latius locis ibi citatis. Nempe, quatuor modis posse Deum velle efficaciter voluntione compensatiua conferre aliquod bonum in præmium meriti. Primò, prævidendo scientià absolute,

existere meritum, & decernendo absolute collationem boni in compensationem meriti. Secundò, prævidendo scientià conditionatà, exiturum meritum, si extiterit collatio boni, & decernendo absolute, ut existat collatio boni in præmium meriti. Tertio, nullà præeunte scientià de existentia meriti, sed tantum de possibilitate, decernendo simul eodem absolute decreto, ut existat meritum, & ut existat collatio boni in præmium eius. Quarto, nullà similiter præeunte scientià de existentia meriti, sed tantum de possibilitate, decernendo conditionatè conferre bonum in præmium meriti, si extiterit meritum; sin minus, aut non conferre, aut gratis conferre. Quæ decreta aut executiva esse possunt, aut purè intentionalia. His autem casibus agentibus de merito, & de præmio determinatis plures alij possent adiungi, in quibus sermo esset de merito, & de præmio vagis, seu disunctiuis. Quos tamen, ne prolixus sim, prætermitto. Nam ex resolutione horum poterit quisque illorum resolutionem colligere, supposita generali doctrinà sæpe tacta in hoc Opere de actibus Dei obiectiue vagis, seu disunctiuis.

Oportet tamen adnotare, contra secundum casum de remuneratione absolute meriti oriundà ex præuisione conditionatà eius sub conditione præmij acriter quondam inuexisse Recenciores quosdam, quasi continentem errorem de meritis conditionatis Semipelagianorum. Sed fuit inuestigata prorsus impertinens, & extra rem, Nam, ut constat ex relatione facta supra disput. 28. quæst. 7. a num. 269. de erroribus Semipelagianorum, merita conditionata eorum imprimis à solo arbitrio sine Dei gratià erant oriunda; deinde nunquam erant absolute futura, & nihilominus dicebantur absolute premiari à Deo. Quod fuit Augustino valde mirabile. At merita de quibus in nostro casu sermo est, imprimis sunt oriunda à diuinà gratià; deinde sunt reuera exitura absolute, imò necessariò exitura ex suppositione, quòd existat præmium sub cuius conditione exitura præciantur à Deo: quo fit, ut in ordine ad decernendum absolute remunerare illa per tale præmium talis præscientià conditionata præscientià absolute eorum æquiualens sit, atque adeò nihil desideretur, quominus optimè per illam dirigi possit eorum absoluta remuneratio. Videbit clarissimè exitum istud meritum conditionatè præuisorum discrimen, quisquis recognouerit relata loco citato. Quare in eo amplius ostendendo, non opus est amplius morari.

Quintò demum suppono doctrinam statutam supra disput. 37. quæst. 7. proposita. Vbi probaui, Deum ex præuisione absolute existentia effectus benè posse moneri ad decernendum quoduis principium, aut etiam quamuis causalitatem talis effectus, dummodo hæc in ipso effectu inclusa non sint. Atque ita, scientiam visionis benè posse obiecti sui esse causam remotam. His positus sit.

Propositio 1.

13 Pro merito postea futuro, siue illud sit de congruo, siue de condigno, siue finiti valoris, siue infiniti, bene potest anticipatè conferri præmium. Quamvis in tali collatione non possit non interuenire ex parte præmiantis ordinatio quædam libera merito indebita, atque aded præter naturam, seu exigentiam eius.

Præcindit hæc propositio à præscientiâ qua meritum, de quo in eâ est sermo, præiudicandum est à præmiantè. De quo postea. Prior autem eius pars quoad meritum infinitum constat in meritis Christi, pro quibus, multò ante quàm existerent, collata fuit gratia antiquis Patribus, vt fide sanctum est. Ratione etiam monstratur. Quia, licet anticipatio illa, vt pote quid æstimabile, valorem præmij augeat, id tamen augmenti valorem meriti infiniti ne attingere quidem potest, necum superare. Meritum enim infinitum, sicut est dignum quocunq; præmio, ita etiam est dignum quacunq; præmij anticipatione. Poterit ergo quoduis præmium pro tali merito dari condignè quocunq; tempore, antequàm meritum existat. Quoad meritum autem finitum de condigno id ipsum probatur. Quia, licet præmium ipsi æquale nequeat condignè anticipatè conferri; quia valor anticipationis reddit illud excedens; poterit tamen detrahi ex præmio ipso, quantum valet anticipatio; sicque præmium anticipatum æquale manebit merito, & de condigno. De præmio autem superabundante, seu excedente, quale responder merito de congruo, non est cur anticipatè non possit dari etiam nihil detrahendo eius, quod alias suo tempore daretur; quia inter huiusmodi meritum, & præmium non solum non debet seruari æqualitas, verùm nec determinata, & certa proportio.

14 Iam secunda pars propositionis probatur, & declaratur. Quia meritum, quouique existat, neque inducit dignitatem in merente, neque debitum aliquod in præmiantè. Ego enim nunc non sum dignus laude, vel præmio pro opere, quod facturus sum anno sequente, neque mihi tale præmium modò debetur. Ergo, quòd præmium conferatur, quo tempore nondum est meritum, nequit esse debitum merito, atque aded id ex liberâ dispositione præmiantis, non ex obligatione, aut debito per meritum inducto nascitur. Itaque, aliud est tale meritum esse condignum tali præmio, imò infinitè superexcedens totum eius valorem, aliud pro tali tempore merito præmium ipsum deberi. Primum sine secundo reperiri potest; imò non potest non reperiri: quia meritum, quantumuis infinitum, pro tempore, quo non existit, sicut meritum non est, ita neque præmio aliquo dignum est, neque debitum aliquod inducit in præmiantè conferendi præmium. Vnde, si tunc conferatur, non ad exigentiam meriti, neque ex obligatione per ipsum inductâ, sed liberè confertur. Cum quo bene componitur, vt talis collatio nihil liberale, aut gratuitum habeat; quia fit adæquatè pro merito futuro: sicut in contractibus iustitiæ qui priùs

dat, vt recipiat, nihil præstat gratis, aut liberaliter, cum tamen antequam receperit, liberè, & sine obligatione det.

Hinc sumenda est ratio, cur pœna infligi non possit ante patratam culpam; quia pœna, nisi ad exigentiam culpæ infligenda non est. Alienum enim est à iustitiâ, punire culpam nondum commissam, & nondum debitam puniri, etsi à ratione non sit alienum, præmiare merita nondum patrata, & nondum debita præmiari. In quo meritum, & demeritum, præmium, & supplicium discriminantur: quippe præmium nondum debitum veluti in spe meriti dare, nihil est, quod prohibeat. Infligere verò pœnam non debitam, æquitas punitionis iustæ non patitur. Dico, iustæ punitionis: quia alio titulo, quàm puniendi, siue potest pœna aliqua infligi non peccanti, ita & poterit post peccatum. Explicarique potest ampliùs discrimen istud. Quia puniens peccatum instar creditoris se gerit exigentis à peccatore, debitas pœnas: remunerans verò meritum instar debitoris soluents debitum merenti. Creditor autem non potest citra iniuriam extorquere à debitore debiti solutionem, antequàm hic sit obligatus ad illud soluendum. Cum tamen Debitor citra omnem iniuriam, citra omneque aliud vitium possit Creditori debitum soluere, antequam vrgeatur obligatione soluendi illud.

Igitur cum præmium anticipatum ultra exigentiam meriti detur, atque aded quasi supra naturam ipsius meriti sit huiusmodi præmia compensatio, consequenter censendum est, hunc præmiandi modum à prouidentia ordinariâ præmiantis exorbitare; atque aded defacto, quoties aliunde non constat, donum collatum, antequam meritum existat, intuitu meriti futuri, & in eius præmium conferri, (vti de donis collatis antiquis Patribus constat ob Christi merita collata esse), aut id ex coniecturis validis non deducitur, existimandum vtiq; est, huiusmodi donum à donante gratis potius, & liberaliter, quàm in præmium meriti nondum existentis conferri. Idemque est, quod ad hoc attinet, de merito subsequente donum posterioritatis naturæ, ac de merito subsequente donum secundum tempus. Quo sensu accipio sententiam Soar. & aliorum, qui dicunt, id, quòd aliquo ex dictis modis meritum antecedit, non posse sub ipsum naturaliter cadere, siue de potentia ordinariâ.

Propositio 2.

17 Nullum est omnino principium meriti, quod nequeat cadere sub meritum de potentia absolutâ. Tamen si præter naturam, & exigentiam meriti sit, per suum principium præmiari.

Hæc etiam propositio præcindit à præscientiâ, qua meritum cognoscendum est à præmiantè. Eam autem tenent Soar. Coninc. Granad. Ruiz, & alij, vt vidimus num. 3. Quibus consentiunt Recentiores ibi etiam citati quoad cætera principia, præter essentielle, & dignificans. Sed non est, cur hæc excipiantur, vt ex dicendis hic constabit. Probari autem potest propositio quoad primam partem primò à priori. Quia, vt aliquid possit esse præmium; sat est, quòd sit bonum

bonum merenti non improporionatum merito ex genere suo, & quod intuitu meriti in eius remunerationem conferri possit. Sed quoduis omnino principium meriti hæc omnia habere potest, vt ex dicendis apparebit. Ergo quoduis omnino principium meriti sub meritum cadere potest. Secundò probatur propositio per illa Alexandri celebratissima exempla tum conferentis equum, & arma militi in præmium aegregiorum facinorum, quæ præuidebat præstantia à milite medijs armis, & equo: tum vendentis alteri vineam soluendam ex ipsius fructibus. Quibus exemplis, & similibus hæc tenus ab Aduersarijs satisfactum non est, vt bene notauit Soar. quantumuis id multis modis tentauerint; quos nunc refellere non vacat. Videantur Vazq. 1. par. disput. 91. cap. 5. & Herice disput. 28. cap. 3. Tertio denique eadem pars propositionis ex solutione argumentorum, quæ contra fieri possunt, patebit.

18 Primò enim obijci potest ex doctrinâ doctorum Recentiorum. Totus valor meriti provenit à principio dignificante. Ergo, qui dat tale principium, censetur dare totum meritum. Ergo non potest per meritum ipsum fieri solutio doni dati, nec compensatio; quia idem per se ipsum nec soluitur, nec compensatur. Nego antecedens, Quia, licet præcipue meriti valor à principio dignificante procedat, aliquid etiam ad talem valorem confert libertas operantis. Valor enim meriti fundatur in essentia meriti, vel est idem cum ipsâ. Certum est autem ad essentiam meriti requiri operantis libertatem: qui igitur intelligi potest, vt id, sine quo essentia meriti constare nequit, nihil conferat ad valorem eius? Itaque verum est, opus solius arbitrij sine principio dignificante nihil omnino habere valoris meriti; (quod fors sefellit Recentiores). Hinc tamen non sequitur, totum valorem meriti omnino provenire à principio dignificante: quia etiam est verum, sublato exercitio libero operantis, etsi maneat principium dignificans, nihil manere valoris meriti; quia non manet meritum: & tamen inde non colligitur, valorem meriti dumtaxat provenire ab arbitrio. Ergo meriti valor, sicut & essentia, ex utroque constat, ex principio dignificante, & ex actione libera operantis; sicut homo constat ex corpore, & anima; licet valor, & æstimatio meriti potissimum ex principio dignificante proveniat; sicut valor, & æstimatio hominis præcipue provenit ex anima. Ex quo patet, qui reddit meritum, accepto dignificante principio, amplius reddere, quam accepit: sicut, qui redderet hominem acceptâ animâ, redderet amplius, quam accepisset. Vnde inferitur rursus, per meritum exhibitum saltem de congruo solui posse principium dignificans acceptum, atque adeo hoc intuitu talis meriti, & tanquam præmium eius conferri posse. Dixi, saltem de congruo: quia per meritum nequit æqualis solutio, seu compensatio fieri pro principio dignificante incluso in ipso merito, quia licet meritum, quod redditur, possit esse æquale in ratione meriti principio dignificanti in ratione doni: quia tamen principium ipsum quodammodo redditur inclusum in ipso merito, etsi redditio sit æqualis, sed non est æqualis compensatio: quia ex parte tantum est compensatio, & ex parte veluti simplex redditio eiusdem, quod acceptum est. Vnde eiusmodi meritum nunquam videretur posse esse condignum reuera prædicti

principij: quia nunquam eius exhibitio potest esse æqualis in ratione compensationis; atque adeo meritum de congruo dici poterit. Sed quod sufficiens est citra dubium, vt principium intuitu eius collatum non fuerit donum gratium, & liberale.

Secundò obijciatur ex eisdem Recentioribus. Principium essentialiter requisitum ad opus continet virtualiter ipsum opus. Ergo, qui dat tale principium, in radice censetur dare ipsum opus. Ergo non potest per opus solui collatio principij. Hoc argumentum de quouis principio etiam non essentiali fieri potest, quod Recentiores non excludunt à ratione præmij. Quia principium etiam non essentialiter continet effectum virtualiter. Respondeo ergo, principium essentialiter, & quoduis aliud virtualiter continere opus, quod causat. Verum, quando ex principio posito non sequitur opus necessariò, sed ex arbitrio eius, qui tale accipit principium, qui dat principium, eatenus vt summum censetur dare ipsum opus, quatenus illud causat moraliter, mouens per principium collatum voluntatem exequutivam operis, vt illud liberè exequatur. Quod, sicut non tollit ab opere rationem meriti respectu alterius præmij, ita nec tollit ab eo rationem meriti respectu sui principij. Itaque taceor, non solum principia nobis ad merendum collata, sed ipsa etiam merita esse dona Dei, vt supra disput. 40. quæst. 5. num. 74. statutum est. Caterum, quòd merita nostra sint dona Dei, sicut non tollit, ea esse merita respectu aliorum donorum à se distinctorum, ita non est, cur tollat, ea esse merita respectu principiorum suorum: quæ dona distincta ab ipsis sunt. Tamen nequeant esse merita respectu sui, ita, vt idem sub eadem ratione sit simul meritum, & præmium sui. Hoc enim repugnat, vt ex se constat: quia meritum ex suo conceptu alterius doni à se distincti est meritum, vt satis notum est.

Inferet tamen hinc aliquis. Ergo auxiliium efficax vt efficax, quo pacto speciale donum seu beneficium est, sub meritum, ad quod confertur, non potest cadere: quandoquidem iuxta sententiam nostram efficacia auxiliij meritum ipsum inuoluit in suo conceptu reali vt conditionate futurum: meritum autem se ipsum mereri non potest, vt dictum est. Imprimis transeat consequens. Ad meam enim propositionem fat est, si auxiliium efficax quoad entitatem præcisè posset sub meritum ab ipso immediatè proveniens cadere; quo pacto adequatum præmium à merito distinctum erit. Deinde nego consequentiam. Quia licet auxiliium efficax vt tale inuoluit in suo conceptu futuritionem conditionatam meriti, sub ipsum meritum vt absolute futurum bene cadere potest. Tum quia futuritio conditionata, & absoluta meriti sufficienter distinguuntur, quod ad rem attinet, ratione diversorum statuum: quandoquidem prima à secunda non pender in sua existentia. Tum quia auxiliium efficax vt efficax beneficium est à solo Deo ponendum antecedenter ad meritum in statu absoluto, quo nihil desiderari potest, vt illud intuitu meriti ponendi ab homine absolute confecti queat.

Iam secunda pars propositionis ex doctrinâ præcedentis constat. Nam, sicut præter naturam, & exigentiam meriti est, premiari prius tempore, quam existat, ita & premiari prius naturâ ob eandem rationem: qualiter quoduis prius

principium meriti meritum ipsum antecedit. Imo multò magis alienum est à naturâ meriti, præmiari per suum principium, quod per se, & naturâ suâ supponit, quàm præmiari per aliquod antecedens secundùm tempus, quod tantùm supponit per accidens. Et quidem, si res ipsa benè inspiciatur, satis ex se videtur notum, præter naturale esse respectu meriti, per suum principium præmiari. Accedit tamen, quòd meritum relatè ad præmium ipsi merenti conferendum inlar cuiusdam dispositionis moralis est, aut certè valde est congruum, & consentaneum naturæ eius, vt minus dispositionis exerceat. Constat autem de conceptu dispositionis esse, præcedere saltem naturâ formam, ad quam disponit.

23 Ex doctrinâ huius propositionis inferemus infra quæst. 5. gratiam primam de potentia Dei absolutâ propter meritum operum subsequen- tium, aut etiam boni usus eius conferri posse, vt consentitur Doctores nostræ sententiæ. Tamen si defacto asserendum sit, eam sub nullo meri- tum cadere: quia constat ex sacra Scripturâ, Con- cilijs, & Patribus, eam omnino gratis conferri, prout expedit quidem, spectatâ naturâ meriti, vt constat ex dictis.

23 Deinde etiam inferitur, Christum Domi- num absolutè potuisse mereri suam vniõnem-hy- postaticam operibus etiam primi instantis per vniõnem ipsam dignificatus. Tum etiam existen- tiam suâ humanitatis, & integram suam substan- tiam. Sicut quavis creatura rationalis potuit de potentia absolutâ mereri suam productionem, & existentiam: quod etiam docent relati Aucto- res. Defacto tamen Christus nihil eorum meruit. Tum quia id constat ex communi sententiâ Pa- trum, & Theologorum. Tum quia hoc genus merendi, vt diximus, exorbitat à meriti exigen- tiâ, & providentiâ communi. Tum quia spe- cialiter in Christo minùs deceret tale meritum; cum non posset esse condignum iuxta doctrinam datam. Tum denique quia congruentius fuit, vt principium omnium meritorum sub propria merita non caderet. Vnde etiam apparet, cur nulla creatura de facto suum primum esse prome- reatur. Quomodo autem doctrina data nullatenus dici possit, ne quoad speciem quidem, fauere errori Semipelagianorum, ex dicendis quæst. 4. & 5. manifestè constabit.

Propositio 3.

34 Id, quod antecedit meritum, prioritare inconnexione non mutue, sub ipsum meritum benè cadere potest de potentia absolutâ. Secus de poten- tiâ ordinariâ. Nisi quando est posterius ipso merito secundùm tempus.

Prior pars propositionis ex precedente est nota. Quia facilius intelligitur, posse cadere sub meritum, quod ipsum præcedit secundùm inconnexione non mutua, quàm quod præcedit ipsum secundùm originem. Cum prioritas origi- nis strictior sit, quàm altera. Tamen hæc etiam sufficiat, vt præter naturam sit meriti, per aliquid ita prius præmiari. Ex quo patet secun- da pars propositionis. Tertia autem inde probat- ur: quia, quod est posterius secundùm tempus, non est, cur sit præter naturam, & exigentiam meriti præcedentis, etiam si sit prius illo secun-

dum inconnexione non mutua, vt esse potest: in quo hæc prioritas differt a prioritare originis, vt latius tractatur suo loco. Ex quo etiam infer- tur, simultaneitatem mutue connexionis nihil ob- stare, quominus aliquid sub meritum etiam nat- uraliter possit cadere. Quia, quod nullo modo præcedit meritum, non est, cur dicatur præter naturam, vel exigentiam eius esse.

25 Ex dictis igitur in tribus propositionibus datis constat, nullum omnino bonum esse distin- ctum à merito, ipsique merito non impropor- tionatum, (quæ est bonum supernaturale respec- tu meriti naturalis, vt constat ex dicendis quæst. 4.), quod non possit cadere sub meritum, si aliâ non detur præscientia meriti in præmiante sufficiens ad remunerationem; qualem nunquam deesse in Deo, tum ex dictis supra num. 10. tum ex dicendis in sequentibus propositionibus no- tum fieri. Solùm ergo meritum excluditur à ra- tione præmij tum respectu sui, tum etiam respec- tu alterius meriti eiusdem suppositi: quia ne- mo potest suum proprium meritum remunerare, non solum per ipsummet meritum, vt constat, sed neque per aliud distinctum; eo quòd meri- tum, & remuneratio eius ex suo conceptu sup- posita distincta concernunt, vt satis notum est. Quòd si verò eadem actio à duobus suppositis procedat liberè, benè poterit quatenus procedit ab vno esse præmium respectu alterius: idque non solum meriti actionis distinctæ, sed eiusdem. Quippe actio à duobus distinctis suppositis pro- cedens liberè, duas habet honestates, duasque laudabilitates, ac proinde etiam duo merita respectu eorum; prout aliâs diximus. Quid ergo verabit, vnum eorum suppositorum iuuare alterum ad eam actionem in præmium meriti, quod actio habet, prout est ab illo, qui iuuat- ur; quandoquidem hoc iuuamen ipsi merenti est commodum, à suoque merito distinctum, saltem ex connato, & ab alienâ libertate pro- cedens?

Propositio 4.

26 Id, quod in conceptu reali me- riti intrinsecè clauditur, sub ipsum me- ritum prout absolutè præuisum nullatenus cadere potest.

Est certum. Quia, qui absolutè præuidet meritum, eadem scientiâ præuidet quidquid in conceptu reali meriti inclusum est; atque ad eò ad illud decernendum in meriti remunerationem mo- ueri non potest. Scientia enim de existentia abso- lutâ rei nequit ad illam decernendam moueri, vt constat ex doctrinâ datâ disput. 37. quæst. 7. proposit. 1.

27 Ex hac propositione inferitur primò, pri- mum auxilium gratiæ sub meritum absolutè præuisum primi actus à tali auxilio procedentis nullo modo cadere posse. Quia tale auxilium in- trinsecè pertinet ad libertatem, & ad valorem ta- lis meriti.

28 Secundò inferitur, primam gratiam habitua- lem sub meritum condignum absolutè præuisum actus elicit in eodem instanti, in quo ipsa confertur, cadere nullo modo posse. Quia ad valorem talis meriti intrinsecè spectat gratia ipsa.

29 Tertiò inferitur, vniõnem hypostaticam sub

A A A A A

sub

sub meritum absolutè præiustum operis Christi facti in primo conceptionis instanti, dignificari- que ab ipsa vnione, vel mediâ vnione, à diuinitate, nullatenus cadere potuisse. Quia in conceptu talis meriti includitur vnio. Et idem ob eandem rationem est de cæteris, quæ ad substantiam Christi pertinent, intrinsecèque aliquo modo spectant ad meritum. Pariterque de similibus philosophandum est.

Propositio. 5.

30 Id, cum quo meritum essentialiter connexum est vel tanquam cum principio, vel aliter, sub meritum absolutè præiustum benè cadere potest: si tamen ad rationem præmij libertas ad illud negandum non requiratur in præmiante.

Ratio est. Quia iuxta suppositionem, quæ Deus ex præiustione absolutâ effectus ad decernendum eius principium essentialiter moueri potest (& idem est de quouis alio termino connexionis); tamen hæc motio non libera, sed necessaria sit; eo quod præiustio effectus necessitat Deum ad ponendum id, cum quo effectus essentialiter connexus est, si aliunde illud ponendum non videtur. Ergo ex præiustione absolutâ meriti Deus necessariò moueri poterit ad ponendum terminum cum quo meritum connexum est, si aliunde non præuideatur ponendum. Manere itamen liber poterit quoad motiuum; sicque illud vel in compensationem meriti, vel ex alio motiuo ponere poterit, prout libuerit. Si igitur hæc libertas sufficit ad rationem præmij, (de quo suo loco), nihil in casu propositionis desiderabitur ad meriti remunerationem. Oportet tamen, vt meritum non sit essentialiter connexum cum prædicto termino vt conferendo liberè: qualiter actio gratiarum Christi Domini connectitur cum beneficijs collatis antiquis Patribus. Quia in tali casu ex præiustione absolutâ meriti, nequibit procedere terminus connexionis eius; cum nequeat liberè procedere.

31 Quod si præiustio absoluta meriti non sit infallibilis, qualis in Deo est, sed fallibilis; ea quidem non necessitat præmiante ad ponendum terminum connexionis meriti; quia non erit essentialiter connexa cum tali termino. Quo fiet, vt hic plenè liberè possit conferri in præmium. Sicuti etiam conferri poterit, si connexio meriti cum illo non sit metaphysica, & essentialis. Quo iure si actio gratiarum Christi Domini cum donis datis antiquis Patribus non connexa essentialiter poneretur, nihil obstarèt, quominus Deus ex eius præiustione absolutâ moueri posset ad ea dona liberè conferenda in præmium ipsius actionis gratiarum: & idem est de alijs actibus Christi Domini supponentibus dona gratiæ collata: de quibus mentionem faciemus

num. 43. Quæ omnia doctrinam de libertate supponunt tradi- tam fusè disput.

30.

Propositio. 6.

Principium meriti neque inclusum in merito, neque ad meritum essentialiter requisitum, quodcunque demum illud sit, sub meritum absolutè præiustum benè cadere potest de potentia Dei absolutâ.

Constat id ex doctrinâ suppositionis quæ recognoscenda loco ibi citato: vbi ostendimus, ex præiustione absolutâ effectus liberè posse eligi causam, siue causalitatem non inclusam in ipso effectu, neque ipsi aliter essentialiter. Poterit ergo ex præiustione absolutâ meriti similis causa, siue causalitas decerni liberè. Quo nihil amplius desiderari potest, vt in meriti remunerationem decerni possit; si aliis sit idonea materia præmij respectu eius, vt supponimus.

Sed obijciat aliquis ex Herice disput. 28. cap. 2. à num. 9. quem Recentiores imitantur. Merita absolutè præiusta causant secundum existentiam, quam habent à parte rei, nec minus requirunt, quod verè existant ad causandum, quam, si causarent physicè; estò eorum causalitas sit moralis: in quo distinguuntur à fine; qui causat vt possibilis. Ergo repugnat, merita causare suam causam, non minus, quàm repugnat, ignem vicissim causare ignem, à quo producitur quia repugnat, vt causa dans eis existentiam ab illis prout existentibus illam accipiat. Causæ æquiuocationem. Aliud est, merita debere existere in aliqua mensurâ temporis, vt absolutâ præiustio, quæ mediâ causant, sit vera: aliud, causare prout existentia re ipsâ, vel secundum statum existentia physica. Existentia quidem meritorum causat, sed non secundum statum physicum, quem in se habet: (aliâs merita futura, quo tempore nondum existunt, causare non possent collationem præmij anticipati, quod est absurdum): sed secundum statum intentionalem, quem habet in cognitione. Vnde prout sunt obiectiue in cognitione, benè possunt concurrere ad dandum esse causæ, à qua ipsa accipiunt existentiam physicam. Nam, sicut præiusta causare possunt id, quod antecedit secundum tempus; tamen si causent per existentiam; ita etiam & faciliùs causare poterunt id, quod antecedit naturâ. Hoc ferè pacto, cum sit eadem entitas fins, quæ possibilis est, & quæ existit, estò ea secundum statum existentia nequeat ad suam causam concurrere, potest tamen in sententiâ omnium secundum statum possibilitatis. Quid ergo mirum, si eadem entitas, siue existentia meriti, quæ secundum statum physicum nequit ad suam causam concurrere, possit ad illam concurrere secundum statum intentionalem. Vide ad rem plura loco citato. Vbi alia argumenta, quæ opponi possent, sub generali doctrinâ diluta sunt.

Modò ex propositione datâ sequitur primò, 44 primam gratiam sub meritum absolutè præiustum sequentium operum ab ipsa remotè procedentium cadere posse, etsi defacto non cadat, vt videbimus quæst. 5.

Secundò sequitur, Christum Dominum 35 per merita absolutè præiusta potuisse mereri acti- nem determinatam, quæ producta est vnio hypo- stati-

statica: tum actionem determinatam, qua eius humanitas fuit producta: necnon motuum determinatum Incarnationis, id est, quod ex hoc potius, quam ex alio fine, fuerit facta à Deo. Quia nihil horum est essentialiter meritis Christi dignificatis per vnionem.

36 Tertiò sequitur, existentiam B. Virginis, & eius maternitatem (etsi efficienter influat in filium) sub meritum Christi absolute præuisum bene cadere potuisse. Vti cecidisse de facto, docent multi Theologi.

37 Quartò sequitur, B. Virginem potuisse medià gratià collatà ex meritis Christi absolute præuisis suam etiam maternitatem promereri de congruo. Vti de facto promeruisse, docent communiter Theologi.

38 Et quoniam non solum principium physicum, sed mutò melius intentionale meriti sub meritum absolute præuisum cadere potest; mutuaque intentionalis causalitas possibilis est, etsi repugnet physica, vt loco citato monstrauimus. Sequitur quintò, Progenitores Christi Domini, & antiquiores Patres bene potuisse de congruo Incarnationem, quoad substantiam mereri: (vti de facto meruisse non pauci Theologi asseuerant). Ita quidem, vt merita Patrum absolute præuisa in Incarnationem influerint intentionaliter; ipsa autem Incarnatio, seu vnio hypostatica cum meritis Christi, in quibus inuoluitur, absolute etiam præuisa vicissim influxerit in merita Patrum, non immediate, sed medià gratià ipsi collatà.

39 Vnde etiam sequitur sextò id, quod inferbam loco sæpe citato sine; etsi Christus decretus fuerit post absolute præuisum peccatum Adami, & pactum cum ipso percusum, potuisse nihilominus B. Virginem ex meritis Christi etiam absolute præuisis à dicto pacto excludi, atque adeò immunem esse à debito peccati originalis. Ita, vt merita Christi causa fuerint intentionalis pacti prout excludentis Virginem: & pactum simul cum peccato Adami causa vicissim intentionalis existentiz, & meritorum Christi.

40 Ex quo rursus sequitur septimò, posito decreto Incarnationis Christi vt supra, potuisse etiam B. Virginem de congruo per gratiam ex Christi meritis datam suam exclusionem à pacto meruisse, & immunitatem à debito; ita, vt merita B. Virginis sint causa obiectiua immediata pacti prout excludentis ipsam Virginem; tamen si pactum mediàtè causet obiectiue merita Virginis, causando Christum, à quo illa promanant.

41 Octauò sequitur, vnionem hypostaticam, etsi moraliter concurrat ad suam continuationem, atque adeò ad merita facta post primum instans, quatenus Deus ideo conseruat illam; quia primò produxit: potuisse nihilominus cadere quoad primam existentiam sub merita temporis subsequents absolute præuisa, in quibus prout primò producta non clauditur. De facto tamen non cecidit, sed gratis fuit collatà, vt supra num. 23. dicebam. Pariterque alia similia ex datà propositione deduci possunt.

Propositio 7.

42 Quidquid aliàs est apta materia præmij iuxta dicta proposit. 1. 2. & 3. sub meritum conditionatè præuisum bene cadere

potest, saltem de potentia absoluta; quando conditio sub qua præuidetur, id ipsum est, quod in præmium conferendum est.

Probatur; quia nihil est, quod non possit conferri in meriti compensationem, si meritum præuideatur futurum sub conditione, quod conferatur, & aliis illud sit materia idonea remunerationis talis meriti, vt constat ex doctrinà præmissa num. 10. Illud autem posse conferri liberè, etiam, quando meritum cum eo connexum est, inde perspicue patet; quia scientia conditionata non necessitat ad conditionem purificandam, vt pote non connexam cum illà. Quo nihil ad rationem remunerationis desiderari potest, etiam, in casu dictæ connexionis.

43 Ex hac propositione sequitur, ea omnia, quæ sub meritum absolute præuisum cadere possunt, quæque proposit. 5. & 6. recensita sunt, multò melius cadere posse sub meritum præuisum conditionatè. Et insuper cætera cuncta, quæ ibi locum non habuerunt, vt sunt prima gratia actualis, quàm habitualis, vnio hypostatica, & alia huiusmodi principia respectu meriti in quo includuntur tanquam aliquid dans ei valorem, vel libertatem, vel quid simile. Necnon dona gratiæ antiquis Patribus collata respectu actionis gratiarum Christi supponentis essentialiter eorum liberam collationem. Ac denique cætera dona gratiæ hominibus collata respectu eos actus Christi, qui ea essentialiter supponebant; qualiter dolor de peccatis hominum supponebat gratiam sufficientem datam ad ea vitanda; & actus patientiæ, quibus Christus tolerauit iniurias omnes sibi inflatas, hominumque ingratitude, supponebant dona gratiæ hominibus data ad eas iniurias vitandas, cæteraque beneficia, quibus erant ingrati. Pariterque de similibus dicendum est. De quibus in proprijs locis latius tractatur.

Propositio 8.

44 Sub meritum cognitum tantum vt possibile, eodemque decreto Dei simul cum præmio ipso decretum bene potest saltem de potentia absoluta cadere, quidquid respectu talis meriti rationem præmij aliàs habere potest iuxta dicta proposit. 1. 2. & 3.

Constat hæc propositio ex doctrinà statutà num. 10. nec maiori egeat probatione. Ex eà autem colligitur, hoc etiam pacto posse sub meritum cadere, quidquid, in speciali diximus propositione præcedenti, cadere posse sub meritum præuisum conditionatè sub conditione præmij. Quæ non opus est repetere.

Propositio 9.

45 Quidquid est apta materia præmij iuxta superius dicta, conditionatè cadere potest, saltem de potentia absoluta, sub meritum positum in hypothesi secundum

dum quartum casum possibilem dicto num. 10. commemoratum.

Ex cuius doctrina satis constat hac propositione. Ex ea autem sequitur, hoc etiam modo sub meritum cadere posse, quidquid cadere, posse, diximus, ceteris modis propositionum præcedentium.

46 En semina iecimus in hac questione adeo referri virtute ob suam vniuersalitatē, vt immanē propemodum resolutionum fructum pro varijs Theologiæ materijs quisque ex illis possit colligere. Nulla est enim excogitabilis difficultas circa meritum compensationem, seu remunerationem, quæ multis, & varijs modis per doctrinam hic traditam non queat solui: siue sit sermo de remuneratione facta iuxta naturam, & exigentiam meriti, siue de facta supernaturaliter præter eius naturam, & exigentiam.

QVAESTIO II.

Quas causas physicas habeat prædestinatio.

47 **C**AUSA physica est, quæ per propriam, & realem causalitatem, qualis est actio, vel passio, in effectum influit. Causa autem moralis in vniuersum dicitur, quæcunque aliquo modo mouet, excitat, allicit, trahit, vel impellit causam physicam ad causandum effectum. Cuius subinde causalitas non est actus proprius realis distinctus ab actu causæ physicae, sed denominatio quædam semiextrinseca ab illo proueniens. Vnde causa finalis, & qualibet alia obiectiua sub causâ morali ita vniuersaliter sumptâ comprehenditur. Ceterum, quia in præsentî materiâ solum vocari solet causa moralis, quæ mouet per modum meriti, impetrationis, satisfactionis, aut dispositionis moralis, ideo causam finalem, aut aliter quomodolibet obiectiuam, præterquam quatuor modis dictis, ad classem causarum physicarum reducimus; de eisque etiam tractamus in præsentî questione.

Hoc posito, certum est, prædestinationem quoad actus internos Dei nullam habere causam physicam, quæ verè, & formaliter sit talis; tamen virtualiter, seu æquivalenter ab intellectu, & voluntate Dei causentur, iuxta doctrinam à nobis traditam disput. 23. quest. 2. & disput. 31. quest. 2. Nequit tamen non habere pro causâ obiectiuâ bonitatem obiectorum, quæ Deus ad prædestinandum allicitur. Quia, quidquid Deus decernit liberè, allicitus, & inuitatus ab aliquâ eius bonitate propositâ per cognitionem decernit.

48 Deinde est certum, prædestinationis quoad effectus externos, qui ad gratiam vniuersè sumptam, ad gloriamque reduci possunt, Deum causam physicam, & principalem esse tum efficientem, tum finalem iuxta illud Psal. 83. *Gratiam, & gloriam dabit Dominus*, & Prou. 16. *Vniuersa propter semetipsum operatus est Dominus*. Causam verò materialem, aut formalem huiusmodi effectuum Deum esse non posse, comperitum est.

49 Præterea est certum, Prædestinatum cau-

sam physicam esse ferè omnium suæ prædestinationis effectuum tum efficientem, tum materialem. Quia ferè omnes sunt actus suarum potentiarum vitalium, ab eis producti, & in eis recepti. Quo fit, vt illi vt plurimum nullam formalem causam habeant; cum potius ipsi formæ sint. Nonnulli verò prædestinationis effectus extra subiectum prædestinatum poterunt esse. Quorum subinde alia erit causa physica tum efficiens, tum materialis, vt constabit ex dicendis disp. 43.

Denique certum est, ceteros prædestinationis effectus ad gloriam Prædestinati tanquam ad finem ordinari. Ceterum, quia & ipsa gloria effectus prædestinationis, illicque præcipuus est, vt contra Durand. in 1. dist. 41. quest. 2. docent Soar. lib. 2. de Prædest. cap. 2. Vaz. disput. 91. cap. 3. & alij Theologi comuniter, vt videbimus dictâ disput. 43. Ideo totius prædestinationis adquatè sumptæ quoad effectus nullus datur finis Prædestinato competens; sed tantum est finis eius glorificatio Dei.

QVAESTIO III.

Quid sit statutum, & certum secundum fidem circa causam moralem prædestinationis.

VARIJ fuerunt errores circa causam prædestinationis; eos succintè indicabo cum locis, vbi aut damnantur, aut refelluntur. Primus error fuit Manichæorum, Bardesianorum, Priscilianistarum, aliorumque reuocantium omnes nostras actiones ad fatalem necessitatem ex vario stellarum aspectu profectam. Qui subinde, sublato cum libertate omni merito, atque demerito, in astra vt in causam reieciabant integram hominum prædestinationem, atque reprobationem. Damnatur hic error in Concilio Bracharen. 1. cap. 8. & à Leone 1. epist. 91. cap. 11. Et contra eum eleganter disputant Hieronim. epist. 8. quæ est ad Demetriadem, & August. lib. 1. ad Simplicianum quest. 2.

Secundus error fuit Caluini lib. 2. Inst. cap. 3. & lib. 3. cap. 21. & 22. Qui, sublata similiter humana libertate, non vi astrorum, sed vi fatalis decreti Dei, nullius effectus prædestinationis relinquit causam moralem ex parte nostrâ. Caluino ferè consentiunt Lutherus, Melancton, & ceteri Sectarij Nouatores; qui è medio tollunt libertatem. Quorum error damnatur in Trid. sess. 6. cap. 5. & 6. & can. 45. & 6.

Tertius error est Prædestinatarum alferentium piè viuentibus bona opera nihil prodesse; & peccatoribus nihil obesse crimina; si primi iam sunt prædestinati ad mortem; secundi autem iam sunt prædestinati ad vitam. Quem errorem iam diu sepultum ab inferis reuocantur Viclephus Anglus, & Ioannes Huss. Bohemus. Quæ pestis etiam nunc, vt fertur, grafiatur in Anglia inter Caluinistas, & Puritanos. Contra quam olim inditum fuit in Gallia Concilium Valentinum sub Lothario Imperatore, & Leone IV. quod interibitur contra Prædestinarios. Posteaque idem error damnatus est in Concilio Constantiensi sess. 15. & in Trid. sess. 6. can. 17.